

Mount Aspiring

- New Zealands Matterhorn

Tekst: Hans Bräuner-Osbourne

Billeder: Elvira Vaclavik Bräuner & Hans Bräuner-Osbourne

Bjergbestigning i New Zealand er kendetegnet ved tre ting: lange tilgange, løs klippe og dårligt/omskiifteligt/uforudsigeligt vejr. Man kan derfor undre sig over hvorfor jeg er taget derned for at bestige Mt. Aspiring sammen med min kæreste Elvira.....

Alle de høje bjerge i New Zealand ligger i "The Southern Alps" på sydøen i to naturparker opkaldt efter det højeste bjerg i hver af dem; Mt. Cook (3754 m) og Mt. Aspiring (3033 m). De to bjerge har det ligesom Mt. Blanc og Matterhorn i alperne - førstnævnte er det højeste bjerg, mens sidstnævnte er det smukkeste.... Vi har på forhånd fundet frem til at Mt. Aspiring skulle være en bedre klatreoplevelse end Mt. Cook, da Aspiring ligesom Matterhorn ligger ret alene, og således giver en fantastisk udsigt fra toppen. Samtidigt er Aspiring ikke så overrendt som Cook, og vores prioritet er således klar fra starten: vi vil helst bestige Mt. Aspiring.

Når man kigger på et verdenskort bliver man hurtigt klar over hvorfor The Southern Alps er notorisk kendt for dårligt vejr. Bjergkæden ligger kun 50 km fra vestkysten hvor næste stoppested er Sydamerika. Der er således intet til at mildne vestenvinden fra det Tasmanske Hav, og man får sjældent et langt varsel for dårligt vejr, da de kun har satellitter og nogle få havstationer til at give metrologerne data. Efter at have læst adskillige beretninger om folk, der har været fastlåst i storme i op til en uge i snehuler på bjergene - ikke altid med lykkelig udgang - er det med den

største respekt, at vi kaster os ud i projektet. Mange er blevet snydt af de relativt lave bjerge, der får én til at tro, at det er nemt og sikkert i forhold til f.eks. alpernes 4000 m toppe. Endvidere er der ikke mange hytter i bjergene (der alle er uden hyttevært, mad, tæpper men dog med gasbrænder og 2-vejs radio), hvilket resulterer i lange topdage, og der er stort set ingen mobiltelefondekning i disse sydlige alper. Med andre ord, er det med en helt anden "commitment grade" at man klatrer i New Zealand end i Europas alper. Fedt, da det giver en følelse af eventyr, men respekten har vi i hvert fald fået under huden, inden vi overhovedet har fået sat vores ben på bjerget...

En af de store fordele ved at klatre i New Zealand er, at der er 1 million ting man kan foretage sig, mens man venter på vejrvinduet. Efter vi lander d. 28/12/06 finder vi hurtigt ud af at vejret er koldt og vådt for årstiden. I modsætning til den usædvanlige varme december i Danmark, har New Zealand således lige haft den koldeste i 40 år. Vi lægger således ud med at vandre "The Northern Circuit" - en 55 km vandretur om og over de smukkeste vulkaner på nordøen. Turen er opgivet til at vare 3-4 dage, men vi laver den på 2 og får bekræftet at træningen op til turen har båret frugt. Vi får således stimuleret vores selvtillid til den kommende maraton-topbestigning og tilgang/nedstigning. Samtidigt får vi rystet noget af de 12 timers jetlag af os. Herefter begiver vi os ned på sydøen. Vi kører ned ad østkysten i dårligt vejr, mens vi jævnligt checker vejrudsigten på nettet.

Det forunderlige ved New Zealand er, hvor forskelligt vejret kan være vest og øst for den nord/syd gående bjergkæde. En aften sidder vi således på østkysten i dårligt vejr og kan pludselig se, at der er et højtryk på vej mod sydøen fra det Tasmanske hav, og at vejret allerede er godt på vestkysten. Vi beslutter os derfor at drage mod Wanaka tidligt næste morgen og forberede bestigningen. Vejrvinduer varer sjældent mere end et par dage i de sydlige alper, og vi er derfor under tidspres. Vi bliver hurtigt enige om at de to dages tilgang i hårdt terræn er udelukket - ellers når vi det ikke! Vi booker derfor en helikopter til at bringe os op til Bevan Col bjergpasset (1851 m) et par timers gletsjer vandring fra Colin Todd hytten (1800 m), som man laver toppen fra. En dyr fornøjelse (ca. 3200 kr) som pludselig får én til at synes at Midi-liften i Chamonix er billig!

Vi pakker om aftenen, og næste morgen er det så af sted med helikopteren. Det tager ca. 10 min at tilbagelægge tilgangen på ca. 25 km og 1500 højdemeter og samtidigt får vi en super udsigt over alperne, som næsten er alle pengene værd i sig selv. Vi får også udpeget tilgangsrueten, som vi går nedad et par dage senere. Da vi når passet hopper vi ud af helikopteren og snupper vores rygsække fra "bagagerummet". Herefter letter den, og det er en underlig følelse der sætter sig i én. Kun få dage efter vi er ankommet til New Zealand står vi nu i de sydlige alper på den anden side af jordkloden. Man føler sig virkelig alene i verden og den tidligere omtalte respekt knuger lidt i maven.... Vejret er dog perfekt - høj sol og ingen vind - så vi får hurtigt bundet os ind og begiver os ud over gletsjeren til hytten, som vi kan se på en klippegrat på den anden side af bassinet. Der er kun få spalter og sneen er stadig forholdsvis hård, så det føles let og sikkert. På vejen mod hytten møder vi et par andre reblag, som er på vej ned efter succesfuld bestigninger. De beretter om perfekte forhold på ruten, så optimismen får endnu et nyk opad.

Ligesom Matterhorn har Mt. Aspiring tre markante grater og tre faces, der alle er besteget og har ruter i varierende sværhedsgrader. Især nordvest- og sydvest-graterne er meget populære, og vi har udset os førstnævnte som også er den letteste. Nordvest-graten kan enten følges hele vejen fra hytten via klippe i starten eller også kan man tage en genvej via en sne-rampe (kaldt "The Ramp"), hvorved første og sværeste del af klippegraten undgås. Sidst på sommeren er sneen

i bunden af denne rampe dog smeltet væk, og den kan endvidere have en svært passabel bergschrund. Det normale er således at bruge rampen indtil den bliver for ufremkommelig, hvorefter man går over til at klippegraten.

Mens vi går over gletsjeren har vi frit udsyn til hele nordvest graten og jvf. den kolde sommer ser rampen meget tyk og god ud, mens klippegraten stadig er delvist snedækket. Den øvre halvdel af graten er ligeledes dækket af sne og is, så i modsætning til de beskrivelser, vi har læst, ser det ud til, at vi slet ikke kommer til at røre klippe på ruten...

Da vi ankommer til hytten mødes vi af to kiwi'er som netop er gået op fra parkeringspladsen på de notoriske to dage - respekt! Lidt senere dukker tre reblag op, som har lavet nordvest ruten samme morgen. De giver værdifuld beta om ruten og bekræfter endnu engang at rampen og den øvre halvdel af graten er i perfekt form. Samtidig får vi dog øje på et stort skilt på væggen af hytten fra Department of Conservation som advarer mod at klatre rampen, da den har været skueplads for adskillige dødsulykker. Pga. sneen på den nedre klippegrat er denne dog udelukket - det er rampen eller ingenting...

Vi diskuterer rutevalg med de to kiwi'er, som viser sig at være utrolig sjove og hyggelige. De har dog ikke den store erfaring med bjergbestigning, og den ene har endda lovet sin svigerinde (der har klatret den sværere sydvest grat to gange) at han IKKE vil klatre rampen.... Farerne ved rampen er åbenlyse - den har en hældning på 45-55 grader, kan kun sikres med snespyd (og hvem stoler på dem!?) og et styrt vil sende én ud over en klippekant i frit fald. Især nedstigningen om eftermiddagen med trætte ben og blød sne har givet styrt eller laviner. Jeg havde således håbet på at klatre rampen på vejen op og så tage klippegraten på vejen ned, men sneen på klippen udelukker denne strategi. Til gengæld kommer vi til at bevæge os på sne hele vejen og kan derfor gå

Helikopteren forlader os på Bevan Col. Colin Todd hytten ligger på venstre del af klippegraten der kan ses i det fjerne under helikopteren.

særdeles let med kun ét halvreb, og et par snespyd og slynger som udstyr. Af respekt for vejret medbringer vi dog også en spade og en brænder m. gryde, så vi kan grave en snehule og smelte sne, hvis vejret skulle skifte.

Vejrudsigten forudsiger at vejrvinduet vil lukke først på eftermiddagen den næste dag og blive afløst af 90 km/t vind og nedbør, så vi bliver enige om at lave en meget tidlig alpin start med afgang kl. 02.00. Planen er at komme ned ad rampen, mens sneen stadig er fast og inden vejret skifter. Timeglasset er vendt...

Om aftenen begynder der at komme skyer ind fra nord. De trækker langsomt længere og længere op ad bjergene mod hytten i 1800 m. Det er således ikke uden bekymring, at vi lægger os til at sove - vi har brug for en klar nat uden varme-isolation fra sky-dække så rampen kan fryse til!

Kl. 00.15 går jeg ud for at lade vandet. Da jeg går ud af hytten går jeg ind i tåge på blød sne. Fuck - tænker jeg - vi har misset vejrvinduet! Da vi alle fire vågner som aftalt tre kvarter senere, starter vi med at holde krisemøde udenfor. Ingen af os kan lide hvad vi ser,

men som et kald fra himlen, skiller skyerne sig pludseligt og kortvarigt ad og viser en stjerneklare himmel ovenfor. Pga. fuldmånen kan vi se rampen og at skydækket kun lige er over hytten. Rampen har altså været over skyerne hele tiden. Perfekt! Vi spiser hurtigt morgenmad og gearer op i to reblag, og så er det afsted mod rampen. Det er relativt nemt at følge sporet over gletsjeren i lyset fra månen, og kun ét sted, hvor en lavine har slettet sporet, bliver vi i tvivl om vejen. Efter lidt vandren rundt finder vi dog sporet igen på den anden side af lavinen. Efter at have passeret et par halvbesværlige spalter står vi ved bunden af rampen, hvor vi relativt nemt kommer over bergschrunden. Rampen er stejlest i starten (55°) og flader så ud til 40-45°. Vi lægger derfor ud med at sikre med standpladser (uden mellemsikringer) bestående af ét snespyd og én isøkse de første 3-4 reblængder efterfulgt af parallelklattring med mellemsikringer med T-blocs i snespyd (ca. 6 reblængder) indtil vi til sidst går parallelt helt uden sikringer. Sneen er så fast at snespydene skal bankes ned med isøkserne, og til min egen forbløffelse tror jeg faktisk, at de vil kunne holde til et styrt! Vi klatrer i måneskin over skyerne og kan langsomt se solen stå op, mens skyggen af Mt. Aspirings top afbilledes i horisonten og på skyerne – et af de mest fantastiske syn jeg endnu har oplevet i bjergene!

Vi når toppen af rampen efter 3 _ timers klatring og begiver os op ad nordvest graten, hvor hældningen aftager lidt, mens eksponeringen tiltager. Graten er bred nok til at vi kan gå i zigzag for at reducere hældningen, og det går således hurtigt opad – og nærmest pludseligt, 1 _ time efter rampen, står vi på toppen, hvor vi bliver mødt af en kraftig vind og en fantastisk udsigt. Vi er over skyerne, og kun de højeste toppe, såsom Mt. Cook, stikker op over dem. Vi får taget de obligatoriske topbilleder og vender så snuden nedad mod rampen, der heldigvis stadig er i skygge, da vi når den.

På trods af at vi sikrede begyndelsen af rampen på vejen op har vi været relativt hurtige, og sammenholdt med vores tidlige start er rampen således stadig fast, da vi når den. Fedt – vores strategi har virket! Vi gør nu det omvendte af før og starter med at gå parallelt, indtil det bliver for stejlt til at Elvira kan gøre det sikkert. Herefter sikrer jeg hende nogle reblængder fra sneankre, mens jeg hurtigt nedklatrer til hende. Til sidst sikrer hun også mig et par reblængder, indtil vi står ved et klippefremspring foran den sidste, stejleste og tyndeste reblængde. Der er et anker af slynger, som vi beslutter os for at bruge sammen med kiwi'erne, således at vores to reb i fællesskab netop kan nå over bergschrunden. Vi abseiler, og så er det "plain sailing" tilbage til hytten som vi når 10 timer efter vi startede. En tilfredsstillende tid for 1200 højdemeter og 4000 horisontale meter), idet guidebogen angiver normaltiden til 11-13 timer og endda helt op til 16 timer for de langsomste!

Tilbage i hytten er det ren fest, da vi ser at de seks der klatrede til toppen dagen før har efterladt en del godter til os. De to kiwi'er spiser så meget, at jeg ikke tror mine egne øjne, men på nedstigningen dagen efter går logikken op for mig – de tankede op til endnu en hård dag, som Elvira og jeg klart undervurderede. Som man siger: "It ain't over 'til the fat lady sings"!

Om eftermiddagen begynder det at småregne ved hytten – vejret er klart ved at skifte til det værre som forudsagt. For at komme over gletsjeren i kolde forhold til vores nedstigningsrute ad "The French Ridge", laver vi en semi-alpin start den næste morgen med afgang kl. 05.00. Det viser sig dog at være nyttesløst, idet regnen har taget til i løbet af natten, og det er således ubehagelig blød sne vi begiver os ud på. Af samme årsag bliver vi enige om at gå sammen alle fire i ét reb så vi er flere til at sikre et evt. styrt i en spalte og lave gletsjer-redning. Det giver endvidere

Mount Aspirings vestside med nordvest graten (til venstre) og sydvest graten (til højre). Den rute vil klatrede følger første sne rampen skrånende op mod højre under det markante klippe parti midt i billedet og herefter selve nordvest graten.

Elvira og mig den fordel at de kender vejen ned, da de jo kom op samme vej to dage tidligere – ikke mindst en fordel i det tykke skylag, som gør det svært at orientere sig ved at kigge på de omkringliggende bjerge.

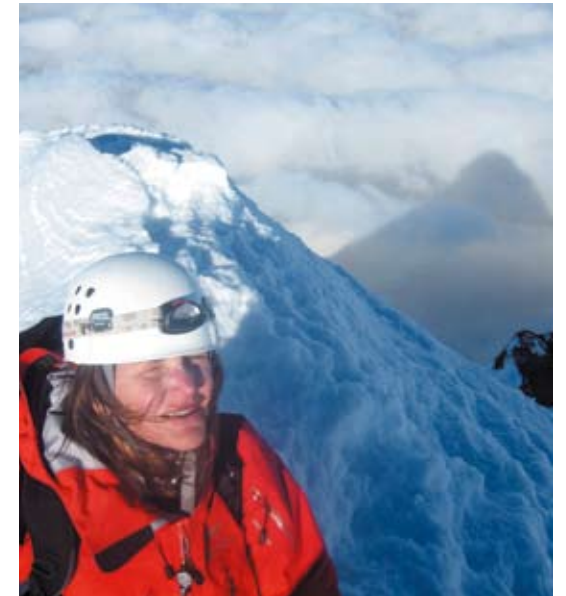
Før vi fløj op havde jeg haft store kvaler ved at vælge mellem min softshell eller hardshell jakke, da jeg klart foretrækker at klatre i førstnævnte, der dog kun holder vand ude i ca. 10 minutter.... Jeg valgte softshell, hvilket viste sig at være en rigtig dårlig beslutning, da jeg hurtigt bliver totalt gennemblødt på hele kroppen. Det er ikke koldt, men vinden bliver tiltagene kraftig efterhånden som vi når op til passet mod "The French Ridge". Jeg er godt kold, da vi når passet, mens de andre klarer sig noget bedre bag deres Gore-Tex jakker. Dårligt valg! Heldigvis kender kiwi'erne en smutvej via "Break-away" passet i 2000 meter fremfor "Quarterdeck" passet i 2300 meter, som ellers er anført i guidebøgerne. Det sparer os vel for en times gletsjervandring.

Årsagen til at man kan anvende denne smutvej er den kolde sommer, som gør at en grim bergschrund på den anden side af Break-away passet stadig er passabel. Snebroen synger dog på sidste vers, da vi nedklatrer den baglæns med udsigt til en meget dyb (men smuk) spalte på begge sider af den smeltende snebro. Vi kommer dog alle helskindet over spalten, og efter ca. 6 timer ankommer vi til French Ridge hytten beliggende på toppen af graten. Normalt sover man her og fortsætter ned dagen efter, men vi vil bare ned til tørt tøj i bilen og fortsætter således nedad efter en kort kaffepause. Ruten skifter nu fuldstændigt karakter: Først går vi på klippe i åbent terræn men hurtigt begynder det for alvor at gå nedad og samtidigt begynder regnskoven. Fuldstændigt vildt at komme fra sne/is til frodig regnskov på få timer! Vi har ikke medbragt regndækken til vores rygsække som derfor nærmest virker som svampe og alt i dem er efterhånden vådt. De vejer nu dobbelt så meget,

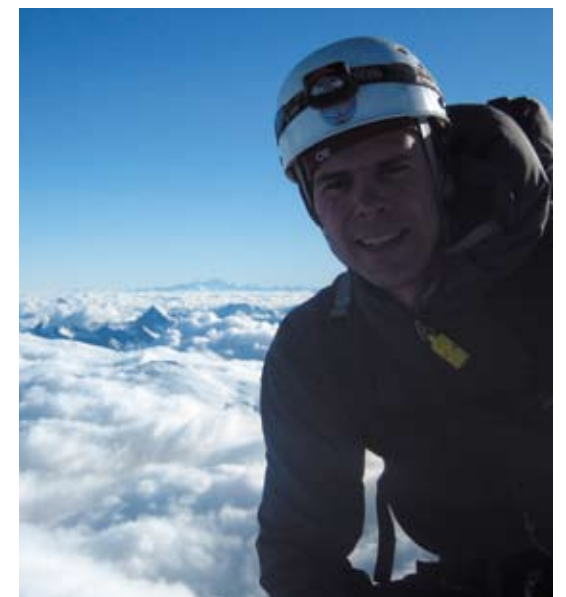
som da vi startede, og ruten er nu så stejl, at vi til tider decideret nedklatrer ad våde/mudrede klipper og glatte træerødder. Vi har for længst spist det sidste af vores få madrester og er nu ved at gå sukkerkolde, så det er hårdt og det går langsomt! Endelig når vi bunden af graten og står nu med et valg mellem at gå gennem en brusende flod eller bruge godt en time på at gå op ad dalen til en bro. Vi er gennemblødte på benene og fødderne, så det vil ikke gøre en forskel om vi går gennem floden, men vi vælger alligevel det sikre og går op til broen. Herefter går det op og ned ad en snoet sti ud ad dalen, der klart er anlagt for at behage dagsvandrere fremfor at fremskynde en retræte! Regnen gør at der er vandfald overalt på begge sider af dalen, der er rent "Ringenes Herre" terræn (dele af filmene blev skudt hér, så det er egentlig ikke så underligt). Utroligt smukt, men vi har lidt svært ved at sætte pris på

udsigten... 13 timer efter vi satte i gang når vi parkeringspladsen, hvor glæden for alvor melder sig over at have klatret et utrolig smukt bjerg i de mest utrolige omgivelser.

Elvira i zigzak på vej op ad selve nordvest graten mens Mt. Aspirings smukke Toblerone form afspejler sig smukt på skyerne.

Elvira på toppen af Mt. Aspiring.

*Hans på toppen af Mt. Aspiring.
Mt. Cook kan netop skimtes i horisonten.*

Der er flere billeder og 360° video panorama fra toppen kan ses på www.climb.dk